

1. జన్మ ఆధారిత అసమానతలను కొనసాగించడంలో రాష్ట్ర వ్యవస్థా పనితీరులోని ముఖ్యమైన అంశాలను చర్చించండి.

పుట్టుకతో వచ్చే అసమానతలు, ముఖ్యంగా కులం మరియు సామాజిక-ఆర్థిక స్థితిలో పాతుకుపోయినవి, భారతదేశంలో నిరంతర సమస్యగా ఉన్నాయి. సమానత్వానికి దేశం రాజ్యాంగబద్ధంగా కట్టుబడి ఉన్నప్పటికీ, రాష్ట్ర పనితీరు మరియు దాని సంస్థల యొక్క వివిధ అంశాలు ఈ అసమానతలను శాశ్వతం చేయడానికి గణనీయంగా దోహదపడ్డాయి. ఈ అసమానతలు కాలక్రమేణా ఎలా కొనసాగాయో ఈ క్రింది కీలకమైన అంశాలు వివరిస్తాయి.

పుట్టుక ద్వారా అసమానతలకు దోహదపడుతున్న రాష్ట్ర పనితీరులోని కీలక రంగాలు**1. ప్రాథమిక సేవల పంపిణీ:**

- నీరు, పారిశుధ్యం మరియు డ్రైనేజీ వంటి ముఖ్యమైన సేవలను సమర్థవంతంగా అందించడంలో రాష్ట్రం వైఫల్యం పేదలపై అసమానంగా ప్రభావం చూపుతుంది, పేదరికం నుండి బయటపడటానికి వారి పోరాటం మరింత కష్టతరం చేస్తుంది.
- **ప్రభావం:** ప్రాథమిక సేవలకు ప్రాప్యత లేకపోవడం వల్ల అణగారిన వర్గాలు మధ్యవర్తులపై ఆధారపడవలసి వస్తుంది, వారి సామాజిక-ఆర్థిక దుర్బలత్వాలను పెంచుకుంటుంది.
- **ఉదాహరణ:** FDR, సర్వేలు దాదాపు 65% కుటుంబాలు తమకు అర్హత ఉన్న ప్రాథమిక సేవల కోసం లంచం చెల్లించవలసి వస్తుందని సూచిస్తున్నాయి, ఇది అసమానతలను తీవ్రతరం చేసే వ్యవస్థాగత అవినీతిని తెలియజేస్తుంది.

2. చట్ట నియమం:

- సంవిధానం చట్టం ముందు సమానత్వాన్ని హామీ ఇస్తున్నప్పటికీ, న్యాయ వ్యవస్థ తరచుగా న్యాయ సహాయం మరియు సమయానుకూల న్యాయం పొందడంలో పేదలకు విఫలమవుతుంది.
- **ప్రభావం:** విచారణలో ఉన్న ఖైదీలలో గణనీయమైన సంఖ్యలో అణగారిన వర్గాలకు చెందినవారు, వారు బెయిల్ పొందలేక జైలులోనే ఉన్నారు, ఇది సామాజిక మరియు ఆర్థిక అసమానతలను కొనసాగిస్తోంది.
- **ఉదాహరణ:** భారతదేశంలోని 400,000 మంది ఖైదీలలో దాదాపు 75% మంది విచారణలో ఉన్నవారే, వీరిలో ఎక్కువ మంది అణగారిన వర్గాలకు చెందినవారు, వారు బెయిల్ పొందలేనంత పేదవారు లేదా సమర్థవంతమైన చట్టపరమైన సహాయం పొందలేదు.

3. నాణ్యమైన విద్య మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ:

- రాష్ట్రంలో నాణ్యమైన విద్య మరియు ఆరోగ్య సంరక్షణ సేవలు తగినంతగా లేకపోవడం వల్ల అణగారిన వర్గాలకు పైకి ఎదగడానికి అవకాశాలు తక్కువగా ఉన్నాయి.
- **ప్రభావం:** పేలవమైన విద్యా ఫలితాలు మరియు అధిక ఆరోగ్య సంరక్షణ ఖర్చులు వెనుకబడిన వర్గాలను పేదరిక చక్రంలో చిక్కుకుపోయేలా చేస్తున్నాయి.
- **ఉదాహరణ:** దక్షిణాది రాష్ట్రాలలో, ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో ప్రతి బిడ్డ ఖర్చు ఎంత ఉంటుంది? ₹ 50,000 నుండి ₹ సంవత్సరానికి 70,000 రూపాయలు, అయినప్పటికీ ఫలితాలు పేలవంగా ఉన్నాయి, చాలా మంది పిల్లలు ప్రాథమిక అంకగణితాన్ని చదవలేకపోతున్నారు.

- **ఉదాహరణ:** ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ (WHO) ప్రకారం, ఆరోగ్య సంరక్షణపై OOEPE కారణంగా ఏటా దాదాపు 55 మిలియన్ల మంది భారతీయులు పేదరికంలోకి నెట్టబడుతున్నారు.

4. స్థానిక పాలన:

- ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో స్థానిక పాలన యొక్క అసమర్థమైన నిర్మాణం, అట్టడుగు వర్గాలకు సాధికారత కల్పించడంలో విఫలమైంది, ఇది ఇప్పటికే ఉన్న అసమానతలను మరింత తీవ్రతరం చేస్తుంది.
- **ప్రభావం:** స్థానిక స్థాయిలో కేంద్రీకృత శక్తి మరియు వనరుల కొరత కారణంగా పేద సేవల సరఫరా మరియు వెనుకబడిన వర్గాలకు పరిమిత ప్రాతినిధ్యం ఏర్పడతాయి.

5. ఎన్నికల మరియు రాజకీయ వ్యవస్థ:

- మొదట గెలిచిన అభ్యర్థిని విజేతగా ప్రకటించే ఎన్నికల విధానం మరియు కేంద్రీకృత రాజకీయ అధికారం కారణంగా ఓట్ల కొనుగోలు, కులాధారిత ప్రేరేపణ వంటి ఆచారాలు పెరిగాయి, ఇవి వెనుకబడిన వర్గాల ప్రయోజనాలను పక్కనపెడుతున్నాయి.
- **ప్రభావం:** దీని ఫలితంగా సమాన ప్రతినిధిత్వం కంటే అధికారాన్ని నిలుపుకోవడానికే ప్రాధాన్యం ఇచ్చే రాజకీయ వాతావరణం కొనసాగుతోంది.

భారతదేశంలో జన్మ ఆధారిత అసమానతలు కొనసాగడానికి ప్రధాన కారణం రాష్ట్ర సంస్థల వైఫల్యాలు మరియు వాటి పనితీరు. ఈ సమస్యలను పరిష్కరించడానికి రాజ్యాంగంలో పొందుపరచబడిన సమానత్వ సూత్రాలను పౌరులందరికీ, వారి జనన స్థితితో సంబంధం లేకుండా, సాకారం చేసుకునేలా చూసుకోవడానికి సేవా బట్వాడా, న్యాయం, విద్య, ఆరోగ్య సంరక్షణ, స్థానిక పాలన మరియు ఎన్నికల వ్యవస్థలో సమగ్ర సంస్కరణలు అవసరం.

2. ప్రాథమిక నిర్మాణ సిద్ధాంతం పై వచ్చిన విమర్శలను చర్చించండి, అవి న్యాయవ్యవస్థ, శాసనసభ మధ్య అధికార సమతుల్యంపై ఎలాంటి ప్రభావం చూపుతున్నాయో వివరించండి.

భారత సుప్రీం కోర్టు కేసవానంద భారతి కేసు (1973) లో ప్రకటించిన ప్రాథమిక నిర్మాణ సిద్ధాంతం ప్రకారం, రాజ్యాంగంలోని కొన్ని మౌలిక అంశాలను ఎలాంటి సవరణల ద్వారా కూడా మార్చలేమని పేర్కొంది.

ప్రాథమిక నిర్మాణ సిద్ధాంతానికి వ్యతిరేకంగా విమర్శలు

1. న్యాయపరమైన అతిక్రమణ:

- రాజ్యాంగ సవరణలను చెల్లుబాటు కాకుండా చేయడం ద్వారా న్యాయవ్యవస్థ తన సరిహద్దులను అధిగమించడానికి ప్రాథమిక నిర్మాణ సిద్ధాంతం అధికారం ఇస్తుందని, తద్వారా శాసన రంగాన్ని ఆక్రమించుకుంటుందని విమర్శకులు వాదిస్తున్నారు.
- **ఉదాహరణ:** శాసనసభ సార్వభౌమత్వాన్ని దెబ్బతీసేదిగా కొందరు భావించే పార్లమెంటు ఆమోదించిన సవరణలను సుప్రీంకోర్టు కొట్టివేయడానికి ఈ సిద్ధాంతం అనుమతిస్తుంది.

2. రాజ్యాంగ ఆధారం లేకపోవడం:

- ఈ సిద్ధాంతం రాజ్యాంగంలో స్పష్టమైన ప్రస్తావన లేకపోవడంతో విమర్శించబడింది, దీని చట్టబద్ధత మరియు న్యాయవ్యవస్థ దానిని అర్థం చేసుకోవడం కంటే చట్టాన్ని సృష్టిస్తుందా అనే దానిపై చర్చలకు దారితీసింది.
- విమర్శ: కొంతమంది న్యాయ పండితులు న్యాయవ్యవస్థ రాజ్యాంగబద్ధమైన అసెంబ్లీ పాత్రను పోషించిందని, రాజ్యాంగ నిర్మాతలు దీనిని ఎప్పుడూ ఉద్దేశించలేదని వాదిస్తున్నారు.

3. ఆత్మాశ్రయత మరియు అస్పష్టత:

- రాజ్యాంగం యొక్క "ప్రాథమిక నిర్మాణం" ఏమిటో గుర్తించడం అనేది ఆత్మాశ్రయమైనదిగా పరిగణించబడుతుంది, ఇది అస్థిరమైన మరియు అనూహ్యమైన న్యాయపరమైన తీర్పులకు దారితీస్తుంది.
- ప్రభావం: ప్రాథమిక నిర్మాణంలో ఏ అంశాలు ఉన్నాయనే దానిపై స్పష్టమైన మార్గదర్శకాలు లేకపోవడం అనిశ్చితిని సృష్టిస్తుంది మరియు ఏకపక్ష న్యాయ నిర్ణయాలకు దారితీయవచ్చు.

4. ప్రజాస్వామ్య సూత్రాలను అణగదొక్కడం:

- ప్రజాస్వామ్యానికి మూలస్తంభమైన పార్లమెంటరీ ఆధిపత్య సూత్రాన్ని ఈ సిద్ధాంతం బలహీనపరుస్తుందని విమర్శకులు వాదిస్తున్నారు, ఇది ఎన్నికైన ప్రతినిధులు రాజ్యాంగాన్ని సవరించే సామర్థ్యాన్ని పరిమితం చేస్తుంది.
- ఉదాహరణ: రాజ్యాంగంలోని కొన్ని భాగాలను సవరించడంలో పార్లమెంటు అసమర్థతను ప్రజల ప్రజాస్వామ్య సంకల్పాన్ని పరిమితం చేస్తున్నట్లుగా చూడవచ్చు, దీనిని వారు ఎన్నికైన ప్రతినిధుల ద్వారా వ్యక్తీకరించవచ్చు.

న్యాయవ్యవస్థ మరియు శాసనసభ మధ్య అధికార సమతుల్యతపై ప్రభావం

1. న్యాయపరమైన ఆధిపత్యం:

- ప్రాథమిక నిర్మాణ సిద్ధాంతం న్యాయవ్యవస్థ అధికారాన్ని పెంచుతుంది, ఇది రాజ్యాంగం యొక్క అంతిమ సంరక్షకుడిగా వ్యవహరించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది. అయితే, న్యాయపరమైన ఆధిపత్యం వైపు ఈ మార్పు న్యాయవ్యవస్థ మరియు శాసనసభ మధ్య అధికార సమతుల్యతను దెబ్బతీస్తుంది.
- ఉదాహరణ: పార్లమెంటులో మూడింట రెండు వంతుల మెజారిటీతో ఆమోదించబడిన సవరణలను చెల్లనిదిగా చేసే న్యాయవ్యవస్థ అధికారం శాసన అధికారం యొక్క క్షీణత గురించి ఆందోళనలను లేవనెత్తుతుంది.

2. సంఘర్షణకు అవకాశం:

- ఈ సిద్ధాంతం న్యాయవ్యవస్థ మరియు శాసనసభ మధ్య అనేక సంఘర్షణలకు దారితీసింది.
- ఉదాహరణ: ప్రధానమంత్రి ఎన్నికను న్యాయ పరిశీలనకు అతీతంగా ఉంచడానికి ప్రయత్నించిన 39వ సవరణ (1975) రద్దు, రెండు శాఖల మధ్య ఉద్రిక్తతకు ఉదాహరణగా నిలుస్తుంది.

3. రాజ్యాంగ విలువల సంరక్షకత్వం:

- రాజ్యాంగం యొక్క ప్రాథమిక విలువలను కాపాడటానికి మరియు మెజారిటీ నిరంకుశత్వాన్ని నివారించడానికి, తద్వారా శాసన అధికారంపై అవసరమైన నియంత్రణను నిర్వహించడానికి ఇది అవసరమని ఈ సిద్ధాంత ప్రతిపాదకులు వాదిస్తున్నారు.

ఈ విమర్శలు దాని చట్టబద్ధత, అస్పష్టత మరియు ప్రజాస్వామ్య ప్రక్రియలకు అంతరాయం కలిగించే సామర్థ్యం గురించి ఆందోళనలను తెలియచేస్తాయి. భారతదేశ రాజ్యాంగ చట్టం అభివృద్ధి చెందుతూనే ఉన్నందున, ఆరోగ్యకరమైన ప్రజాస్వామ్యాన్ని కొనసాగించడానికి న్యాయ సమీక్ష, శాసన సార్వభౌమాధికారం మధ్య సమతుల్యతను కనుగొనడం చాలా అవసరం.